4

Letters

1

ر	*rā*
ز	*zayy*

De letters *rā* en *zayy* stellen *r* en *z* voor (alle twee respectievelijk zoals in het Nederlandse ‚rozen'). Dit zijn *nietverbonden zonletters*. Het enige verschil tussen het schrift van beide is het punt boven *zayy*.

Het profiel van deze letters is diep; wij schrijven ze zoals و *wou*, maar zonder ring, d.w.z. zij beginnen een weinig boven de schrijf-lijn en maken een sprong met de wijzers van de klok naar beneden. **Schrijf** meermaals:

ز ر ز ر ز ر ز ر

ز ر ز ر ز ر ز ر

Wij verbinden deze letters met de voorafgaande letters zoals gewoonlijk, behalve dat zij een bijzondere verbinding na een middelste tandletter (1/6) hebben. Deze verbinding is niet altijd in druk- en typschrift te vinden; ze is toch zeker ‚stijlvol' in het handschrift. Schrijf de vormen met *rā* (*zayy* volgt hetzelve voorbeeld, maar met een punt); noteer a.u.b. de verbinding:

tand + tand + *r*	بر	بر
m + tand + *r*	مبر	مبر
l + tand + *r*	لبر	لبر
s + tand + *r*	سبر	سبر

De korte klinker *a* en de lange klinker (zie 1/1) vóór of na *rā* worden ‚donker'; *a* luidt dan zoals a in het Nederlandse ‚man', en *ā* zoals aa in het Nederlandse ‚jaar'. U zult het zeker bij Arabieren opmerken. Doe ook zoals zij, als u kunt.

H13.pps **openen** en merk het handschrift van الزيارة *az-zijā́ra* (zie beneden) op.

In de volgende lijst tonen wij in de transcriptie de ‚verdonkerde' *a* en *ā* als *ạ* en *ā́*.

Lees en schrijf:

مرور	*murū́r* verkeer	مسرور	*masrū́r* verheugd
مرّة	*mạ́rrạ* keer	متر	*mitr* meter
لتر	*litr* liter	ليرة	*lī́rạ* lira
الريال	*ạr-rijā́l*	ريال	*rijā́l* riyal
الرئيس	*ạr- rạ'ī́s*	رئيس	*rạ'ī́s* voorzitter, chef, President
الزيارة	*az-zijā́rạ* ***H13***	زيارة	*zijā́rạ* bezoek
إيران	*'īrā́n* Iran	شهر	*šahr* maand
وزارة	*wizā́rạ* ministerie	سيّارة	*sajjā́rạ* wagen, auto

529.wav **openen, beluisteren en herhalen.**

2

د	*dāl*
ذ	*ðāl*

Met deze letters *dāl* en *ðāl* schrijven wij bvb. *d* zoals in het Nederlandse ‚dan' en *ð* zoals stemhebbende th in het Engelse ‚that' of het Spaanse d in ‚nada'. ذ *ðāl* is de stemhebbende variant van ث *thā* (1/3). In het Nederlands spreken wij een eind-d stem*loos* uit: hand (fonetisch [hant]). Het Arabische *d* klinkt stemhebbend in iedere positie.

Dit zijn zonletters, en niet verbonden. Het enige schriftverschil tussen de twee is het punt van *ðāl*. Tot zover zou je kunnen denken dat د/ذ en ر/ز verward kunnen worden. Er zijn toch belangrijke verschillen: د ذ zijn plat, zij staan op de schrijflijn en worden met de voorafgaande letter altijd aan de hoek verbonden; ر ز zijn diep en verbinden zich altijd aan het begin. **Schrijf** enkele letters *dāl* en *ðāl*:

د ذ د ذ د ذ د ذ د ذ

ر ز ر ز ر ز ر ز ر ز

H14.pps **openen** en het handschrift van الابتداء *al-ibtidā'* (zie beneden) opmerken.

Lees en schrijf:

الإدارة	*al-'idāra*	إدارة	*'idāra* bestuur
الدراسة	*ad-dirāsa*	دراسة	*dirāsa* studie
الدائرة	*ad-dā'ira*	دائرة	*dā'ira* ambt
مدرسة	*mádrasa* school	مدير	*mudír* directeur
الأستاذ	*al-'ustāð*	أستاذ	*'ustāð* professor
الابتداء	*al-ibtidā'* ***H14***	ابتداء	*ibtidā'* begin
سيّدة	*sájjida* {dame, mevrouw	سيّد	*sájjid* (mijn)heer

S30.wav **openen, beluisteren en herhalen.**

Oefening 1 Van wie zijn deze bureaudeuren? Lees de titel in het Arabisch en het Nederlands:

(a)

(b)

(c)

(d)

De oplossing van deze oefening volgt na paragraaf 4 beneden.

3

ص ـصـ	*ṣād*
ض ـضـ	*ḍād*

Verdonkerde geluiden

Met deze beide letters schrijven wij twee ‚verdonkerde' klanken.

Denk aan de bekende klank *s*, met س *sīn* (Les 3) geschreven. Bij diens uitspraak ligt de tong betrekkelijk hoog in de mond, parallel met het gehemelte. Zeg nogmaals *s*; maar deze keer laat u vooraf de tong zoveel mogelijk diep vallen, tot een holte in de mond ontstaat. De *ṣ*, die u nu zegt, is

een ‚donkere' of *velare s*, die met de letter ص *ṣād* wordt geschreven .
Eveneens is ض *ḍ* een velare د *d*, met de tong laag in de mondholte.
Tot zo ver de fonetiek. Wat het profiel van de letters betreft, schrijven wij *ṣad* en *ḍād* identiek behalve het punt boven de lus van *ḍād*. Dit zijn verbonden zonletters. De korte vorm is plat en ligt gewoon op de schrijflijn. Ook heeft de korte vorm onmiddellijk na de lus een tand (1/6), die wij nooit weglaten. De volle vorm zwaait met de wijzers van de klok diep naar beneden en weer naar boven. **Schrijf** veel letters *ṣād/ḍād*:

ص ص ض ض ص ص ض ض

صـ صـ ضـ ضـ صـ صـ ضـ ضـ

Wegens de tand van de korte vormen van *ṣād/ḍād* zijn er bijzondere handgeschreven verbindingen van *ṣ/ḍ* + *r* en *ṣ/ḍ* + *m*. **Schrijf** de samenstellingen (hier met *ṣ*; degene met *ḍ* hebben hetzelfde profiel). U merkt, dat *ṣād/ḍād* in deze samenstellingen vaak iets hoger ligt:

ṣ + *m* صم صم صمـ صمـ *ṣ* + *r* صر صر

In de uitspraak maken deze letters een aangesloten *a* of *ā* donkerder, net zoals ر *rā* het doet (paragraaf 1 boven).

H15.pps **openen** en het handschrift van إضراب *'iḍrā́b* (zie beneden) bekijken.
In de volgende lijst zijn verdonkerde *a* en *ā* in de transcriptie met een punt getekend.
Lees en schrijf:

الصوت	*aṣ-ṣóut*	صوت	*ṣout* stem
باص	*bā́ṣ* bus	وصول	*wuṣū́l* aankomst
ضرورة	*ḍarū́ra* nood	مصر	*miṣr* Egypte
مريض	*marī́ḍ* ziek (m.)	إضراب	*'iḍrā́b* staking *H15*

S31.wav **openen, beluisteren en herhalen**.

Betrekkelijke -*ī*

4 U heeft zeker een verwantschap tussen woorden zoals لبنان ‚Libanon' en لبناني ‚Libanees' opgemerkt.
Het eerste woord van dit paar is een naamwoord*. Het tweede woord is ofwel een bijvoeglijk naamwoord** of een tweede naamwoord, afgeleid van het eerste. In het Nederlands hebben wij verschillende wijzen, om zo'n afleiding te vormen; het Arabisch gebruikt meestal één manier, d.w.z. de uitgang ي‥ *-ī* aan het oorspronkelijke naamwoord toevoegen.
* *naamwoord*: een woord, dat een persoon, een wezen, een ding, een plaats of een begrip aanduidt. Voorbeelden in het Nederlands: ‚chef, kameel, naam, Egypte, voorzicht'.
** *bijvoeglijk naamwoord*: een woord, dat een naamwoord *beschrijft*. Voorbeelden in het Nederlands: ‚belangrijk, ‚Egyptisch'.
Er zijn twee eenvoudige regels voor het toevoegen van de betrekkelijke uitgang ي‥ *-ī*:

- het naamwoord moet in zijn onbepaalde vorm staan,
- wij kunnen de uitgang alleen aan een medeklinker toevoegen; wij moeten daarom eerst eventuele eindklinkers (meestal een ا‥ *'álif*, een ة‥ *tā marbū́ṭa* of de uitgang يا‥ *ī́ja*) van het oorspronkelijke woord verwijderen.

Bij het toepassen van de eerste regel kunnen wij ابابي *jābānī* ‚Japanner, Japans' van اليابان ‚Japan' afleiden; eerst verwijderen wij het lidwoord van het oorspronkelijk woord, om dit onbepaald te maken.

Bij het toepassen van de tweede regel kunnen wij van het naamwoord ضرورة ‚nood' (zie de lijst boven) ضروري *ḍarūrī* ‚nodig' afleiden, en ألماني *'almánī* 'Duits' van ألمانيا *'almánija* ('Duitsland', zie beneden) en zo verder met talloze andere naamwoorden met eindklinker(s), die wij eerst verwijderen om dan de betrekkelijke *-ī* toe te voegen.

Lees en schrijf deze (meestal bij u reeds bekende) naamwoorden en hun afgeleide vorm:

ألماني *	ألمانيا	*'almánija*	Duitsland
ليبي	ليبيا	*lībija*	Libië
لبناني	لبنان		
ياباني	اليابان		
سوري	سوريا	*sūrija*	Syrië
إيراني	إيران		
ضروري	ضرورة		
أساسي	أساس	basis-	
رئيسي	رئيس	hoofd-	
دراسي	دراسة	academisch	
مصري	مصر		
ابتدائي	ابتداء	primair-, begin-	
إسرائيلي	إسرائيل	*'isrā'īl*	Israël

Enkele eigennamen met eindklinker ا... *-a* na een medeklinker hebben een bijzondere uitgang:

نمساوي	*nimsáwī*	النمسا	*an-nímsa* Oostenrijk

S32.wav **openen, beluisteren en herhalen**.

Deze afgeleide woorden zijn hier in hun mannelijke en onbepaalde vorm. Wij weten al, van vroeger, dat wij zulke woorden met het lidwoord kunnen bepalen (اليابانى), of vrouwelijk (يابانية), of vrouwelijk bepaald (اليابانية) kunnen maken.

* De afgeleide woorden zijn naamwoorden of bijvoeglijke naamwoorden. Dit fenomeen treffen wij vooral aan bij woorden die personen aanduiden: ألماني *'almánī* bijv**.** betekent zowel ‚Duits' als ook ‚een Duitser', zoals wij in 3/5 al zagen.

Dit is een belangrijke en nuttige afgeleide vorm. Daarmee heeft u met één slag uw woordenschat al flink uitgebreid.

Oefening 2 Geef de betrekkelijke vorm van elk naamwoord. Vertaal uw antwoorden:
(a) أساس (b) مصر (c) إدارة (d) ابتداء (e) وزارة

Oefening 3 Maak deze betrekkelijke naamwoorden bepaald vrouwelijk:
(a) مصري (b) سوري (c) إيراني (d) إسرائيلي

Oefening 4 Transcribeer deze woorden; plaats een punt onder ieder verdonkerde *a* en *ā*. Waarom zijn ze verdonkerd?
(a) ضرورة (b) مريض (c) دراسة (d) الباص (e) ملابس

De oplossingen van deze oefeningen volgen beneden.

Oplossingen van de Oefeningen

1 (a) *al-mudī́r* de directeur (b) *ar-ra'ī́s* de voorzitter (c) *al-mumáththil* de vertegenwoordiger (d) *al-'ustā́ð* de professor

2 (a) أساسي basis- (b) مصري Egyptisch, Egyptenaar (c) إداري bestuurs- (d) ابتدائي primair, begin- (e) وزاري ministerieel

3 (a) المصرية (b) السورية (c) الإيرانية (d) الإسرائيلية

4 (a) *ḍarū́ra*, twee keer *a* naast *r*, één naast *ḍ* (b) *maṛī́ḍ*, *a* naast *r* (c) *dirā́sa*, *ā* naast *r* (d) *al-bā́ṣ*, *ā* naast *ṣ* (e) *malā́bis* (geen donkere *a* of *ā*)

Testen

1 Schrijf, met aandacht voor bijzondere verbindingen, en lees uw handgeschreven antwoorden hardop:

(a) مصرية (b) اهتمام (c) تمام (d) ضروري (e) ألماني

2 Lees hardop:

(a) الإيرانية (b) مريض (c) بألمانيا (d) ابتدائي (e) للسورية

3 Geef het basiswoord, waarvan de betrekkelijke vorm afstamt. Vertaal beide vormen:

(a) أساسي (b) دراسي (c) إداري (d) لليبية (e) الإسرائيلية

4 Spreek uw antwoorden op test 3 hardop uit. Bijvoorbeeld (a) *'asā́s*.

5 Vul aan met de ontbrekende letters:

(a) الـ..صرية (b) إد...ري (c) مد...ر (d) الشـ...ء (e) مريـ..ة

Bij eventuele moeilijkheden vindt u (a) in paragraaf 4 boven, (b) en (c) in paragraaf 2 boven, (d) in 3/6 en (e) in paragraaf 3 boven.

*